

Nr 34.

Av fröken Andersson m. fl., angående utredning om ändrade grunder för beskattningen av äkta makar.

Vid 1944 års riksdag väcktes i andra kammaren en motion (nr 387) av hrr *Lundell* och *Eriksson* i Frägsta med hemställan om att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande och framläggande för riksdagen av förslag om sådan ändring av beskattningen av äkta makar, att denna ej ökas till följd av äktenskapets ingående.

Motionärerna framhöll, att föreskrifterna för äkta makars beskattning icke kunna anses tillfredsställande. Dessa föreskrifter innehållas i kommunalskattelagen 52 §, förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt 19 § och förordningen om särskild skatt å förmögenhet 4 §. Föreskrifterna innebära, att makarnas beskattningsbara belopp respektive beskattningsbara förmögenhet beräknas för makarna gemensamt på grundvalen av deras sammanlagda inkomster och sammanlagda förmögenheter och att härå beräknad skatt sedan uppdelas mellan makarna efter förhållandet mellan deras taxerade inkomster eller taxerade belopp respektive skattepliktiga förmögenheter.

I fråga om den kommunala inkomstskatten och landstingsskatten, som ju äro proportionella, innebär förfarandet med sammanräkning av makarnas taxerade inkomster en merbelastning endast därigenom, att hustruavdraget är mindre än grundavdraget. Denna olikhet uppväges ej av det särskilda avdraget om 200 kronor för gift kvinna, bl. a. emedan detta avdrag ej får »bankas».

I fråga om den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten och värnsskatten, som båda äro starkt progressiva, innebär sammanräkningen av makarnas taxerade belopp, eftersom hustruavdraget och grundavdraget här äro lika, att den ena makens beskattningsbara belopp beskattas så mycket högre, som om det låge ovanpå den andra makens beskattningsbara belopp, i stället för att även det ligga an mot botten av skiktsskalan. Höjningen i påförd skatt blir genom denna upplyftning avsevärd, och makarna komma alltså att var för sig bliva påförda högre skatter än om de ej ingått äktenskap.

Vidare framhölls att sådana beskattningsföreskrifter icke kunna verka befordrande på familjebildningen i en tid, då allt flera kvinnor inneha yrkesarbete före äktenskapet och i allt större utsträckning önska fortsätta därmed även efter äktenskapets ingående. Lämpligaste utvägen torde vara att reglerna om sammanläggning av inkomster respektive förmögenheter

borttagas och att makarna sålunda taxeras och beskattas såsom av varandra oberoende skattskyldiga. Vid beräkning av inkomst- och förmögenhetsskatt borde deras ortsavdrag dock lämpligen beräknas efter 16 § 1 mom. andra stycket och ej efter tredje stycket. Barnavdrag kunde t. ex. tillgodoräknas fadern eller eventuellt båda föräldrarna med hälften var.

Bevillningsutskottet (utl. nr 18) erinrade om att frågan om sambeskattningen av äkta makar var föremål för övertägande i samband med 1938 års skattelagstiftning, varvid det befanns ofrånkomligt att bibehålla principen om sambeskattning. — 1936 års skattekommitté anförde beträffande denna fråga bland annat, att enligt kommitténs mening jämförelse icke borde ske endast mellan två makars beskattning, sådan den var före och blivit efter äktenskapets ingående, utan även och framför allt mellan två familjer med lika stora inkomster, där inkomsten i det ena fallet helt intjänats av mannen men i det andra fallet av båda makarna. Det kunde icke, yttrade kommittén, med skäl påstås annat än att de båda familjernas skatteförmåga i stort sett vore densamma. — Utskottet fann det sålunda anförda fortfarande äga giltighet och hemställde därför att motionen icke skulle föranleda någon riksdagens åtgärd. Reservation avgavs av hrr Velandner, Björkman och Lundell. Kamrarna följde utskottet, och därmed hade alltså frågan fallit.

Ovannämnda påstående, att makar med en gemensam inkomst, uppgående till samma belopp som t. ex. en manlig familjeförsörjares, ha samma skatteförmåga, kan ytligt sett synas riktigt. Man räknar då emellertid icke med det bidrag till familjens försörjning, som den enbart hemarbetande hustrun presterar. Det är ju ett känt faktum, att det för en gift yrkesarbetande kvinna icke lönar sig att ha platsen kvar, med mindre än att inkomsten är ganska hög. De stora avbränningar, som den yrkesarbetande gifta kvinnan har för hemhjälp m. m., bortfalla i många fall helt i de familjer, där mannen är ensam förvärvsarbetande. Det kan icke ur någon synpunkt anses riktigt, att exempelvis personer, som sammanbo utan att ingå äktenskap, bli bättre ställda i beskattningshänseende, än om de gifta sig. En utredning av denna beskattningsfråga är alltså enligt vår åsikt synnerligen befogad.

Med anledning av vad här ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte ingå till Kungl. Maj:t med begäran om skyndsamt utredning rörande ändrade grunder för beskattningen av äkta makar.

Stockholm den 16 januari 1945.

Ebon Andersson.

Torsten Henriksson.

E. Birke.